

## Maa- ja metsätalousvaliokunta

**Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n uudesta vuoteen 2030 ulottuvasta metsästrategiasta**

**Suurelle valiokunnalle**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n uudesta vuoteen 2030 ulottuvasta metsästrategiasta (E 106/2021 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Elina Warsta, maa- ja metsätalousministeriö
- tutkimuspäällikkö Matleena Kniivilä, Luonnonvarakeskus
- ohjelmajohtaja Mikko Kurttila, Luonnonvarakeskus
- asiantuntija Satu-Marja Tenhiälä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- EU-metsäasioiden päällikkö Maija Rantamäki, Metsäteollisuus ry
- suojeluasiantuntija Paloma Hannonen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöministeriö
- Suomen metsäkeskus
- Suomen ympäristökeskus
- Luontopaneeli
- Suomen ilmastopaneeli
- Sahateollisuus ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry
- WWF Suomi
- Metsä Group

## VALTIONEUVOSTON SELVITYS

### *Ehdotus*

### *Pääasiallinen sisältö*

Strategian mukaan metsät kattavat Euroopan maa-alueesta 43,52 %. Terveystemme ja hyvinvointimme ovat riippuvaisia metsien tarjoamista palveluista, puhtaasta ilmasta ja vedestä sekä monimuotoisesta ekosysteemistä. Suurimmalle osalle maalla elävistä lajeista metsät on merkittävin elinympäristö. Metsät ovat välttämättömiä hyvinvointimme kannalta auttaen meitä vahvistamaan niin fyysistä kuin henkistä terveyttämme. Metsät ovat jo pitkään olleet erittäin tärkeässä asemassa taloudessamme ja yhteiskunnassamme, luoden työpaikkoja, tarjoten ruokaa, lääkkeitä, materiaaleja, puhdasta vettä ja paljon muuta. Vuosisatojen ajan metsä ovat olleet osa kulttuuriperintöämme. Lisäksi niillä on keskeinen rooli elinvoimaisen maaseudun säilyttämisessä.

Strategia toteaa, että EU:n metsät ovat jatkuvasti kasvavan kuormituksen alla mm. ihmisen lisääntyneen toiminnan vuoksi. Vaikka metsäpinta-alaa on saatu kasvatettua viime vuosikymmeninä eri keinoin, kuten metsityksen, kestävänsä metsätalouden ja aktiivisen ennallistamisen avulla, niin metsien suojelun tasoa tulisi yhä parantaa.

Uusi EU:n metsästrategia ulottuu vuoteen 2030 saakka ja on liitetty osaksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa sekä EU:n biodiversiteettistrategiaa 2030. Strategia tunnistaa metsien keskeisen ja moninaisen roolin, tunnistaa metsäammattilaisten ja koko metsiin perustuvan arvoketjun panoksen kestävänsä ja ilmastoneutraalin talouden aikaansaamiseksi vuoteen 2050 mennessä varmistuen samalla, että kaikki ekosysteemit palautetaan ennalleen ja että ne ovat kestäviä ja asianmukaisesti suojeltuja.

Strategiassa ehdotetuilla sitoumuksilla ja toimilla edistetään EU:n kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamista; tavoitteena on vähentää kasvihuonepäästöjä vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä. Strategia korvaa vuonna 2013 hyväksytyn ja vuonna 2018 arvioitun EU:n metsästrategian.

Strategia esittää, että tähän uuteen siirtymään me tarvitsemme nykyistä runsaammat, terveemmät ja monipuolisemmat metsät, erityisesti hiilidioksidin varastointiin ja talteenottoon, ilmansaasteiden ja ihmisten terveyteen kohdistuvien vaikutusten vähentämiseen sekä luontotyyppien ja lajien häviämisen pysäyttämiseen. Terveet, monimuotoiset ja kestävät metsät Euroopassa ja koko maailmassa varmistavat tulevaisuuden niin ihmisille kuin koko planeetallekin. Metsät ovat keskeisessä roolissa ilmastomuutoksen torjunnassa ja EU:n ilmastoneutraaliuden tavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä. Metsien ekosysteemien suojelulla ja ennallistamisella voidaan myös vähentää maailmanlaajuisten pandemioiden riskiä ja vahvistaa metsien sopeutumiskykyä (resilienssiä).

Strategian mukaan puuraaka-aineen kestävä saatavuus tulisi taata. On varmistettava, että käyttämämme puun määrä pysyy kestävyysrajojen sisällä ja sitä käytetään optimaalisesti kaskadi- ja kiertotalouden periaatteiden mukaisesti. Strategiassa korostetaan erityisesti pitkäikäisten tuotteiden suosimista hiilidioksidin varastoinnin ja kiertotalouden kannalta. Strategia pyrkii myös pa-

## Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp

rantamaan metsien tilan seurantaan sekä kannustaa vauhdittamaan myös muuhun kuin puuhun perustuvaa taloudellista toimintaa paikallisten talouksien ja työpaikkojen monipuolistamiseksi erityisesti maaseudulla. Strategian mukaan ilmastonmuutoksella on merkittävä kuormittava vaikutus Euroopan metsien tilaan; seurauksena ovat mm. tuholaiset, taudit, metsäpalot ja äärimmäiset sääilmiöt.

Strategia toteaa, että seuraava vuosikymmen on ratkaisevan tärkeä, ja siksi strategiassa esitetään vuoteen 2030 tähtäävä konkreettinen suunnitelma, jossa yhdistyvät sääntely-, rahoitus- ja vapaaehtoistoimet. Siihen sisältyy toimenpiteitä metsien suojelun ja ennallistamisen vahvistamiseksi, metsien kestävä hoidon ja käytön parantamiseksi sekä metsien seurannan ja tehokkaan hajaautetun suunnittelun parantamiseksi EU:ssa. Näin pyritään varmistamaan kestävät metsäekosysteemit ja mahdollistamaan metsien moninainen rooli.

Strategian visio perustuu kaikkien metsän- ja maanomistajien sekä metsäammattilaisten vahvaan sitoutumiseen, motivaatioon ja omistautumiseen. Heidän roolinsa ekosysteemipalvelujen tarjoamisessa on keskeinen, ja sitä on tuettava. Strategialla pyritään mm. kehittämään taloudellisia kannustimia erityisesti yksityisille metsänomistajille ja metsiä hoitaville tahoille ekosysteemipalveluiden tarjoamiseksi. Kaikki toimenpiteet on suunniteltava ja pantava täytäntöön tiiviissä yhteistyössä jäsenmaiden sekä julkisten ja yksityisten metsänomistajien ja muiden metsien käyttäjien kanssa, koska he ovat muutosten ja elinvoimaisen ja kestävä metsiin perustuvan biotalouden mahdollistajia EU:ssa.

Strategia sisältää johdannon lisäksi seuraavat luvut:

- 2. Tuetaan metsistä saatavia sosioekonomisia hyötyjä ja maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja edistetään metsiin perustuvaa biotaloutta kestävyiden asettamissa rajoissa*
- 3. EU:n metsien suojelu, ennallistaminen ja laajentaminen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, luontokadon peruuttamiseksi sekä sopeutumiskykyisten ja monimuotoisten metsäekosysteemien varmistamiseksi*
- 4. Metsien strateginen seuranta, raportointi ja tiedonkeruu*
- 5. Vahva tutkimus- ja innovaatio-ohjelma metsiä koskevan tietämyksen parantamiseksi*
- 6. Osallistava ja johdonmukainen EU:n metsähallinto*
- 7. Voimassaolevan EU:n säädösten täytäntöönpanon tehostaminen*

### **Valtioneuvoston kanta**

Metsästrategia on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, joka tähtää ilmastoneutraaliin talouteen ja kestäväan kasvuun EU:ssa. Suomen kantoja Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan sekä ilmastoneutraaliustavoitteeseen liittyvästä oikeudenmukaisesta siirtymästä esitetään tarkemmin E-kirjeessä (E 61/2020 vp). Metsiin liittyviä tavoitteita on EU:n biodiversiteettistrategiassa vuodelle 2030, johon liittyvät Suomen kannat on esitetty E-kirjeessä (E 84/2020 vp). Uu-

## **Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp**

siutuvien raaka-aineiden ja pakkausten merkitykseen liittyvät kannat löytyvät kiertotalouden toimintasuunnitelman E-kirjeestä (E 36/2020 vp). Puurakentamisen edistämiseen liittyvät Suomen kannat on esitetty Euroopan rakennusten perusparannusaallon E-kirjeessä (E 143/2020 vp). Kestävän rahoituksen taksonomian teknisiin arviointikriteereihin ja metsätalouden yksityiskohtaiseen säätelyyn liittyvät Suomen kannat on esitetty E-kirjeessä (E 85/2020 vp) ja kestävän rahoituksen ilmastokriteereihin liittyvään asetukseen tullaan ottamaan kantaa valmistelussa olevassa U-kirjelmässä. Uusiutuvan energian direktiivin muutoksiin ja LULUCF asetukseen tullaan ottamaan kantaa valmistelussa olevissa U-kirjelmissä.

Suomi näkee EU:n metsästrategiassa paljon hyvää, ja joiltain osin strategian sisältö on haasteellinen. Metsiin liittyvät ilmasto- ja biodiversiteettinäkökulmat ovat hyvin mukana strategiassa ja metsästrategia on kytkeytynyt Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan sekä EU:n biodiversiteettistrategiaan 2030. Tämä tukee Suomen hallitusohjelman ja hallituksen kestävyystiekartan tavoitteita erityisesti ekologisen kestävyys osalta. Metsien ja metsäsektorin kokonaispotentiaali ja kestävyys taloudelliset ja sosiaaliset ulottuvuudet olisivat kaivanneet vielä tasapainoisempaa lähestymistä strategiassa. Suomen näkemyksen mukaan eri strategioiden tulisi edistää politiikka-koherenssin toteutumista.

### **Tuetaan metsistä saatavia sosioekonomisia hyötyjä ja maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja edistetään metsiin perustuvaa kestävä biotaloutta**

Komission tavoin Suomi haluaa edistää puurakentamista sekä pitkäkestoisten puutuotteiden osuutta, mutta muistuttaa, että metsien hyvään ekologiseen tilaan perustuva metsätalous ja metsäsektori muodostavat kokonaisuuden, ja että metsiä käsiteltäessä syntyy erilaisia jakeita, joita voidaan käyttää eri tarkoituksiin. Metsäpohjainen bio- ja kiertotalous rakentuvat metsätalouden, metsästä saatavien tuotteiden ja palveluiden sekä ekosysteemipalveluiden resurssitehokkaan käytön varaan. Erilaisten lyhyt- ja pitkäikäisten puupohjaisten tuotteiden roolit tulisi tunnistaa ja nähdä osana kokonaisuutta nyt ja tulevaisuudessa. Puuraaka-ainepohjaiset tuotteet voivat korvata fossiilipohjaisia tuotteita. Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta on kuitenkin edelleen tarpeen kehittää puupohjaisia tuotteita elinkaaren ja korvaushyötyjen näkökulmasta. Lisäksi puupohjaiset tuotteet voivat olla tärkeitä yhteiskunnan eri toimintojen mahdollistamisessa. Puulla on Suomessa merkittävä rooli uusiutuvan energian tuotannossa.

Uusiutuvana, kierrätettävänä ja biohajoavana materiaalina puu tarjoaa ratkaisuja globaaleihin ympäristöongelmiin, kuten kertakäyttömuoveista aiheutuvaan merien saastumiseen, kun biomasan käytössä tunnistetaan ekologisen kestävyys asettamat rajat. Uudet, innovatiiviset puupohjaiset tuotteet, prosessit ja palvelut ovat merkittävä kasvumahdollisuus Suomessa. On tärkeää, että teollisuuden toimintaedellytykset ja investointimahdollisuudet uuteen kestäväan tuotantoon säilyvät ja vahvistuvat.

### **EU:n metsien suojele, ennallistaminen ja laajentaminen ilmastomuutoksen torjumiseksi, biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen torjumiseksi sekä sopeutumiskykyisten ja monimuotoisten metsäekosysteemien varmistamiseksi**

EU:n vahva ilmasto- ja monimuotoisuuspolitiikka edistää Suomen ilmasto- ja monimuotoisuuspolitiikan toteuttamista. Suomi on sitoutunut maa- ja vesielinympäristöjen sekä maaperän tilan

## Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp

parantamiseen ja on viime vuosina edistynyt ennallistamiseen liittyvän kokemuksen, tietotason ja toimeenpanon osalta.

EU-tasolla voidaan sopia yhteisistä tavoitteista, mutta jäsenmaiden on voitava valita tavoitteisiin sopivat keinot itsenäisesti. Suomen laajaa osaamista metsästrategian kysymyksistä on tärkeä käyttää EU-yhteistyössä hyväksi.

Strategiassa yhdistyvät sääntely- rahoitus ja vapaaehtoistoimet joiden oikeudellinen sitovuus ja velvoittavuus vaihtelevat.

Suomi tarkastelee ja arvioi ehdotuksia myös toimivaltajaon näkökulmasta. EU:n perussopimuksissa ei ole määritelty oikeusperustaa EU:n yhteiselle metsäpolitiikalle. EU:lla on kuitenkin toimivaltaa ympäristö-, maatalous- ja energiasektoreilla, jotka joko suoraan tai välillisesti vaikuttavat metsiin. Valtioneuvoston EU-selonteossa otetun kannan mukaisesti metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päätäntävällän piirissä, koska jäsenvaltiot ja niiden olosuhteet ovat erilaisia. Tästä periaatteesta on myös strategian ehdotusten jatkovalmistelussa pidettävä kiinni.

Sikäli kun komission ehdottama yhteismitallisten kansallisten metsästrategioiden laadinta ja seuranta sisältää uusia sitovia kriteerejä tai kynnsarvoja metsien kestävälle hoidolle ja käytölle, se voi tiedonannon perusteella sisältää toimivallan kaventumiseen viittaavia elementtejä. Suomi tarkastelee kutakin ehdotusta perusteellisesti toimivaltajaon näkökulmasta, kun yksityiskohdat ovat selvillä.

Suomi tukee nykyistä tiiviimmän politiikkakoherenssin varmistamista ja vahvistamista eri sektorien välillä EU:n politiikoissa seurantaa kehittämällä.

Komissio esittää uuden Lähempänä luontoa (Closer-to-nature) metsänhoito -sertifiointijärjestelmän perustamista. Komissio laatii parhaillaan aiheeseen liittyvää ohjeistusta, ja sertifiointi perustuisi julkisen tahon arvottamiin metsänhoitomenetelmiin.

Suomi katsoo, että Lähempänä luontoa -sertifiointijärjestelmän toimeenpanosta ei ole saatavilla kattavia tietoja esimerkiksi järjestelmän toimeenpanon suhteen. Komission esitys vaikuttaisi nykyisten järjestelmien kanssa päällekkäiseltä ja tämä edellyttää lisäselvitystä ennen lopullista kannanmuodostusta.

Suomi katsoo, että jäsenmaat ja niiden olosuhteet ovat erilaisia, ja jokaisella tulisi olla tieteeseen perustuvat kestäväns metsänhoidon suositukset. Suomi on korostanut selkeiden ja vakiintuneiden käsitteiden hyödyntämistä. Metsänhoidon kysymyksissä ja määritelmissä tehtävän työn tulee hyödyntää olemassa olevia suosituksia metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä.

Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää päästöjen vähentämisen lisäksi hiilivarastojen ja -nielujen pitkäjänteistä vahvistamista. Metsien sopeutumiskykyä ilmastonmuutokseen ja tuhoihin, sekä kykyä hillitä ilmastonmuutosta tulee edistää metsien kestäväns hoidon ja käytön, metsien monikäytön sekä suojelun ja ennallistamisen avulla tukeutumalla tutkimukseen, tietoon ja seurantaan.

## **Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp**

Aktiivisella ja oikea-aikaisella metsänhoidolla ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisella voidaan lisätä metsien sopeutumiskykyä ja ennaltaehkäistä metsätuhojen leviämistä. Ilmastomuutokseen liittyvä kohonnut riski tuhojen esiintymiseen, esimerkiksi myrsky- ja hyönteistuhot sekä metsäpaloriski voivat vaarantaa metsien nieluvaikutuksen.

Uusien metsien kestävään hoitoon ja käyttöön liittyvien kriteerien ja indikaattorien tulisi perustua tieteelliseen tietoon ja yleiseurooppalaisen FOREST EUROPE -metsäministeriprosessissa tehtävälle työlle. Yksityiskohtaisten kynnysarvojen, jos niitä halutaan laatia, tulee perustua parhaaseen olemassa olevaan tietoon ja niistä tulee voida päättää kansallisella tasolla. Kansainvälisen metsäraportoinnin harmonisoinniseksi on tehty pitkäjänteistä työtä. Suomi toteaa, että EU:n tulisi osaltaan edistää tätä työtä ja erityisesti raportointia.

Geneettisen tason suojeleminen on nostettava lajien ja erilaisten elinympäristöjen suojelun rinnalle. Metsäpuiden ja metsälajien geenivarojen suojelulla ja kestäväällä käytöllä ja siihen liittyvällä tutkimuksella on tärkeä rooli myös metsien ilmastomuutokseen sopeutumisessa.

Metsitettävät alueet tulee voida määrittää kansallisesti, jotta alueiden valikoinnissa säilyy ymmärrys kohteiden sopivuudesta ja vaikutuksista ympäristöön, esimerkiksi kulttuurisesti ja metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita avoimia elinympäristöjä ei tule metsittää. Metsitettyjen alueiden taloudellinen merkitys tulee myös huomioida.

Strategian ennallistamistavoitteet kohdistuvat erityisesti hiilirikkaisiin ekosysteemeihin, joilla on synergiahyötyjä vesien ja luonnon monimuotoisuuden tilaan. Suomi ymmärtää tarpeen kehittää hiilirikkaiden suometsien ja turvemaiden kestävä hoitoa ja käyttöä, ja haluaa korostaa turvemaiden metsätalouden merkitystä koko yhteiskunnalle ja alueellisesti.

Suomi pitää hyvänä huomioita rahoituskehityksen tärkeydestä metsänomistajien toimien mahdollistajana, ja muistuttaa, että tavoiteltujen toimien edistäminen tulee huomioida mm. valtiontukisuuntaviivojen uudistamisessa ja EU-rahoituksen kohdentamisessa.

### **Metsien strateginen seuranta, raportointi ja tiedonkeruu**

Suomi on sitoutunut toimittamaan tilastotietoa EU-prosesseihin sekä kansainvälisiin metsiin liittyviin prosesseihin, mutta tarpeetonta hallinnollista taakkaa päällekkäisistä raportoinneista on vältettävä. Raportoinnin tulisi palvella mahdollisimman hyvin eri sektoreiden tarpeita. Suomi haluaa muistuttaa, että toimitettavan tiedon ei tule olla paikkatietoon sidottua siten, että yksityisyys, omaisuudensuoja ja yksityiskohtaisesti pysyviin koealoihin perustuva tiedonkeruujärjestelmä valtakunnan metsien inventoinnissa vaarantuvat.

Suomi tukee tietopohjaista päätöksentekoa, ja edistää metsävaratiedon avointa saatavuutta. Metsien tilasta kertovan tiedon tulisi olla helposti saatavilla, ja yhteistyötä raportoinnin harmonisoinniseksi tulee jatkaa. Tiedonkeruun ja analysoinnin tulee perustua kansallisiin metsäinventointeihin sekä muuhun metsätutkimukseen mukaan lukien monimuotoisuustutkimus.

Strategia ehdottaa EU:n laajuista metsien seurantakehystä. Suomen mielestä komission olisi tärkeää tunnistaa olemassa olevien kansallisten metsäohjelmien tai –strategioiden rooli metsiin liit-

## **Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp**

tyvien tavoitteiden edistämässä. Jäsenmaat voivat tukea toisiaan parhaiden käytänteiden vaihtamisessa näiden metsäohjelmien tai -strategioiden valmistelussa ja toteutuksessa ja samalla tehdä kansallisia metsiin liittyviä tavoitteita tunnetuksi laajalti.

### **Osallistava ja johdonmukainen EU:n metsähallinto**

Suomi kannattaa komission pyrkimyksiä edistää eri pääosastojen alla toimivien työryhmien yhteistyötä ja vähentää siiloutumista. Suomi kannattaa rakenteiden kehittämistä politiikkakoherenssin parantamiseksi, mutta suhtautuu varauksella esitykseen yhdistää nykyiset työryhmät sellaiseen. Suomi toivoo, että strategian esittämien haasteiden ratkaisemisessa tarvittavien rakenteiden kehittämisessä huomioidaan jäsenmaiden edustajista koostuvan Pysyvän metsäkomitea keskeinen, toiminnallinen ja kokonaisvaltainen rooli.

On tärkeää, että metsiin liittyviä eri näkökulmia käsitellään tasapainoisesti ja kokonaisvaltaisesti, eikä työryhmiä muodostu suuren kokonsa vuoksi ainoastaan tiedotuskanavia, jolloin jäsenmaiden ja komission yhteinen työskentely vähenisi entisestään.

## **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

EU:n uusi metsästrategia ulottuu vuoteen 2030 ja on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, joka tähtää ilmastoneutraaliin talouteen ja kestäväan kasvuun EU:ssa. Maa- ja metsätalousvaliokunta on aikaisemmissa lausunnoissaan pitänyt EU:n metsästrategiaa tärkeänä metsiin liittyvien politiikkojen yhteensovittamisen työkaluna. Valiokunta on muun muassa EU:n biodiversiteettistrategian käsittelyn yhteydessä katsonut, että metsiä ja metsäsektoria varten on laadittava vahva, itsenäinen, pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen strategia, joka luo politiikkaan ennakoitavuutta (E 84/2020 vp — MmVL 19/2020 vp). Strategian tulee parantaa metsiin ja metsäsektoriin vaikuttavien aloitteiden politiikkajohdonmukaisuutta ja kattaa koko metsäsektorin arvoketju metsien kestävä hoidon ja käytön edistämisestä aina tuotteisiin asti. Tärkeää on, että metsästrategia mahdollistaa metsien kestävä hyödyntämisen ja kunnioittaa myös EU:n perusoikeuskirjaan sisältyviä perusoikeuksia, kuten omaisuuden suoja, samanaikaisesti, kun huolehditaan ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteista.

Valiokunta toteaa, että vaikka Euroopan unionin pinta-alasta yli 40 prosenttia on metsiä, jakautuu metsäpinta-ala EU:n sisällä epätasaisesti. Suomi on EU-alueen metsäisin maa, ja metsäsektorilla on Suomessa merkittävä kansantaloudellinen vaikutus. Suomen tavaraviennin arvosta noin 20 prosenttia koostuu metsäteollisuuden tuotteista ja metsäsektorin suorassa palveluksessa on kaikkiaan 63 000 henkilöä. Välillisesti metsäsektorin vaikutus on tätäkin paljon suurempi, ja alan työllistävä vaikutus korostuu alueellisesti. Suomessa kansantalouden, aluetalouden ja yksittäisten kansalaisten kannalta metsien taloudellinen hyödyntäminen on näin ollen selvästi tärkeämpää kuin monissa Euroopan maissa. Metsien monipuolinen, kokonaiskestävä ja aktiivinen käyttö on keskeistä niin Suomen kansantalouden ja vientitulojen kuin yksittäisen kansalaisen tulojen kannalta. Metsät ovat myös merkittävä tulonlähde maaseudun harvaan asutuilla alueilla. Suomalaiset jokamiehenoikeudet mahdollistavat metsiin perustuvan hyvinvoinnin kasvattamisen muun muassa luonnossa liikkumisen, marjastuksen ja sienestyksen kautta.

## Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp

Metsät ovat ilmastonmuutoksen torjunnassa keskeinen osa ongelmien ratkaisua. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi päästöjen vähentäminen on ensisijaista, mutta sen lisäksi tulee myös vahvistaa pitkäjänteisesti metsien hiilivarastoja ja -nieluja. Tarkoituksenmukaisesti valituilla metsänhoitotoimilla on mahdollista kasvattaa metsien hiilensidontaa ja varmistaa metsien hiilivarausten lisääntyminen. Metsien aktiivinen ja oikein ajoitettu käyttö ja laaja-alaiseen tutkimustietoon perustuva hoito johtaa puuston kasvun lisääntymiseen ja siten myös hiilensidonnän kasvuun. Valiokunta korostaa, että Suomessa puuston vuosittainen kasvu on vuosina 2009—2017 ylittänyt vuosittaisen poistuman noin 30 prosentilla. Ilmastonmuutoksen torjunnan näkökulmasta metsänhoitomenetelmien kehittämiseen turvemailla tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Puupohjaisilla tuotteilla on tärkeä rooli hyvinvoinnin lisääjänä EU-alueella. Puurakentaminen ja fossiilisia tuotteita korvaavien puupohjaisten tuotteiden kehittäminen on strategiassa hyvin esillä. Tämä on tärkeää, koska metsästrategia voi osaltaan auttaa suuntaamaan esimerkiksi EU:n energia- ja ilmastopakettien rahoitusta puusta valmistettujen tuotteiden jalostuksen ja käytön kehittämiseen. Metsästrategian sisältämä kaskadiperiaate, että puusta tehdään ensin korkeamman jalostustason tuotteita, jotka uusiokäytetään tai kierrätetään ja vasta viimeiseksi hyödynnetään energiaksi, on kannatettava. Periaate tukee myös Suomen kansantalouden kannalta tärkeää tavoitetta metsäteollisuustoimialojen arvonlisäyksen nostamisesta. Puutuoteteollisuudesta välittyvä puun ostojen kautta paljon arvoa koko metsätalouden arvoketjuun ja siten myös metsänkasvatukseen ja -korjuuseen. Valiokunta korostaa, että puun käytön ja puurakentamisen tuottamien ilmastohyötyjen saavuttaminen edellyttää, että pitkäkestoisten tuotteiden osuutta tuotannossa lisätään sekä puurakentamiseen tarvittavien materiaalien tuotanto ja sahateollisuuden raaka-aineen saatavuus turvataan. Heikennykset raaka-aineen saatavuudessa voivat siirtää sahateollisuuden tuotantoa EU:n ulkopuolelle ja aiheuttaa siten hiili- ja biodiversiteettivuotoa.

Puuraaka-ainepohjaiset tuotteet voivat korvata fossiilipohjaisia tuotteita muun muassa kemianteollisuudessa, tekstiileissä ja pakkauksissa. Metsäteollisuus tuottaa paljon myös tuotteita, joilla ei ole välttämättä suoraa substituutio- tai hiilivaraustevaikutusta. Tällaisia ovat esimerkiksi lääke-, kosmetiikka- ja elintarviketeollisuuden tuotteet. Puusta peräisin olevia ainesosia voidaan käyttää esimerkiksi vaatteiden, muovien, asfaltin, eläinten rehun ja liikennebiopolttoaineiden valmistuksessa. Myös nämä tuotteet tulee metsästrategiassa ottaa huomioon, ja puupohjaisten innovaatioiden kehittämistä tulee tukea pitkäjänteisesti. Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta on edelleen tarpeen kehittää puupohjaisia tuotteita elinkaaren ja korvaushyötyjen näkökulmasta. Valiokunta korostaa, että metsäteollisuustuotteiden valmistus edellyttää tasaista raaka-ainevirtaa kestävästi hoidetuista metsistä.

Metsien kokonaiskestävä käyttö ja metsien monimuotoisen rakenteen turvaaminen edellyttävät kullekin kasvupaikalle soveltuvan metsänhoidon harjoittamista. Valtioneuvoston kannassa esitellyllä tavoin valiokunta katsoo, että uusien metsien kestäväan hoitoon ja käyttöön liittyvien kriteerien ja indikaattorien tulisi perustua tieteelliseen tietoon ja yleiseurooppalaisessa FOREST EUROPE -metsäministeriprosessissa tehtävälle työlle. Koska Euroopan unionin jäsenmaiden olosuhteet vaihtelevat suuresti, tarkkojen kriteerien ja indikaattoreiden kynnysarvojen asettaminen soveltuu paremmin kansalliselle tasolle. Komissio ehdottaa strategiassa myös EU:n metsänhallintojärjestelmää keinona edistää eri pääosastojen alaisten työryhmien yhteistyötä. Valiokunta suhtautuu uuteen hallintojärjestelmään sisältyvään esitykseen nykyisten työryhmien yhdistämi-

## Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp

sestä sellaisenaan kriittisesti ja katsoo, että tulee korostaa nykyisten toimivien yhteistyömuotojen merkitystä, kuten jäsenmaiden edustajista koostuvan Pysyvän metsäkomitean keskeistä roolia.

Komissio esittää metsästrategiassa uuden Lähempänä luontoa (Closer-to-nature) -metsänhoito -sertifiointijärjestelmän perustamista. Metsätaloudessa on jo käytössä kaksi maailmanlaajuista, vakiintunutta markkinapohjaista sertifiointijärjestelmää. Valtioneuvoston kannassa todetulla tavoin komission ehdotus vaikuttaa päällekkäiseltä nykyisten järjestelmien kanssa. Rinnakkaisten ja osin päällekkäisten sertifiointijärjestelmien perustaminen ja ylläpitäminen voi hämmentää sekä kuluttajia että metsäalan toimijoita. Yhtä aikaa metsästrategian kanssa EU:ssa on lisäksi vireillä metsiin vaikuttavia muita aloitteita, kuten komission kestävä rahoituksen taksonomiaa ja uusiutuvan energian direktiiviä koskevat ehdotukset. Valiokunta pitää parempana ratkaisuna metsästrategian tavoittelemien kriteerien kehittämistä nykyisten kriteeristöjen ja sertifiointijärjestelmien pohjalta.

EU:n metsästrategia nojautuu myös EU:n biodiversiteettistrategiaan ja tunnistaa erilaisia keinoja edistää monimuotoisuutta kannustavasti. Unionin metsistä yli puolet on yksityisessä omistuksessa, mistä syystä on tärkeää painottaa tässä yhteydessä myös EU:n perusoikeuskirjan turvaamia omistusoikeuksia ja yksityisen omaisuuden suojaa. Metsästrategiassa Suomen Metso-ohjelma on mainittu hyvänä esimerkkinä kansallisesta järjestelmästä, jolla kannustetaan yksityisiä metsänomistajia suojelemaan metsäluontoa ja katetaan heille suojelusta aiheutuvia kustannuksia ja tulonmenetyksiä. Valiokunta katsoo, että yksityisten metsien osalta tutkimustietoon perustuvien vapaaehtoisten suojelukeinojen kehittäminen on jatkossakin ensiarvoisen tärkeää.

Ilmastonmuutoksen torjumisen ohella myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen nostetaan esiin strategiassa. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös metsiin lisäten metsätuhojen riskiä. Metsänhoidossa tuleekin varautua etenevän ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin. Valiokunta katsoo, että strategiassa on mahdollista nostaa esiin konkreettisia toimenpiteitä ja keinoja, joilla metsien sopeutumiskyky voidaan parantaa samalla, kun huomioidaan biodiversiteetti- ja hiilinielutavoitteet. Tällainen keino metsien ilmastonmuutoksen vaikutusten sietokyvyn parantamiselle on muun muassa metsien sekapuustoisuuden lisääminen. Huolehtimalla metsien monipuolisesta puu- ja eläinlajistosta sekä puuston terveydestä lisätään metsien kykyä vastustaa lisääntyviä tuhoriskejä.

Suomessa metsien tilan ja käytön seuranta ja tiedonkeruuta on kehitetty pitkän ajan kuluessa, ja kehitystyössä on hyödynnetty uusimpia tutkimustuloksia ja metsäalan vahvaa huippututkimusta. Suomessa aloitettiin metsien tilan seuranta tilastotieteellisellä koko maan kattavalla otantamenetelmällä, valtakunnan metsien inventoinnilla (VMI) jo sata vuotta sitten eli vuonna 1921. EU:n metsästrategia antaa mahdollisuuden nostaa metsiä koskevan tiedon tasoa ja edistää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa myös niissä EU:n jäsenmaissa, joissa metsiä koskevan tiedon taso ei tällä hetkellä ole yhtä korkea kuin Suomessa. Valiokunta katsoo, että EU:n metsiin liittyvien päätösten valmistelussa ja toimeenpanossa on myös Suomen etu, että kaikkien jäsenmaiden tiedot ovat mahdollisimman luotettavat ja vertailukelpoiset. Suomi on metsäntutkimuksen suurvalta, mikä tulee tuoda esiin myös EU:n metsiä koskevassa keskustelussa nykyistä vahvemmin.

Valiokunta korostaa vielä lopuksi, että metsätalouteen liittyvät toimet ovat koko Suomen EU-jäsenyyden ajan kuuluneet jäsenmaiden kansallisen kompetenssin piiriin. Euroopan maiden metsien ja metsäalan erilaisuudesta johtuen *valiokunta pitää ehdottoman välttämättömänä, että met-*

## Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp

*säpoliittiset päätökset tehdään jatkossakin kansallisella tasolla. Suomessa on yli sadan vuoden kokemus sekä kattavat tutkimuksiin ja tilastoihin perustuvat tiedot metsänhoidosta, jonka periaatteenä on ylisukupolvinen kestävyys.*

### VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

Helsingissä 29.10.2021

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk  
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps  
jäsen Seppo Eskelinen sd  
jäsen Satu Hassi vihr  
jäsen Mikko Lundén ps  
jäsen Jenni Pitko vihr  
jäsen Mikko Savola kesk  
jäsen Jenna Simula ps  
jäsen Peter Östman kd  
varajäsen Marko Asell sd  
varajäsen Heikki Autto kok  
varajäsen Hanna Huttunen kesk  
varajäsen Ari Koponen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

**Valiokunnan lausunto MmVL 21/2021 vp**  
**Eriävä mielipide**

**Eriävä mielipide**

**Perustelut**

Perussuomalaisten, kokoomuksen ja kristillisdemokraattien valiokuntaryhmät suhtautuvat kielteisesti komission ehdottamaan metsänhallintojärjestelmään, jolla pyritään edistämään eri pääosastojen alaisten työryhmien yhteistyötä. Sen sijaan tulee korostaa nykyisten toimivien yhteistyömuotojen merkitystä, kuten jäsenmaiden edustajista koostuvan Pysyvän metsäkomitean keskeistä roolia.

EU:n hallintojärjestelmien lisääminen metsäasioissa lisää byrokratiaa ja tosiasiassa siirtää päätösvaltaa komissiolle. Suomi on aina vastustanut päätösvalan siirtämistä metsäasioissa Euroopan unionille. Tästä linjasta on ehdottomasti pidettävä kiinni.

Marinin hallitus ei valitettavasti ole pystynyt luomaan EU-politiikassaan selvää linjaa metsäasioissa. Useat toisistaan poikkeavat hallituspuolueiden kannat esimerkiksi metsästrategian suhteen heikentävät Suomen edun ajamista. Tämä johtaa tosiasiassa päätösvalan luovuttamiseen muille eurooppalaisille tahoille, joiden tietämys suomalaisesta metsäpolitiikasta on heikkoa.

Suomen linjan metsäpolitiikassa on korostettava hyvää metsänhoitoa sekä hiilinielujen että hiilivarastojen kasvattamista pitkällä aikajänteellä. Hiilivarastojen kasvattamisesta Suomella on jo konkreettista näyttöä vuosikymmenien ajalta.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon asian käsittelyssä.

Helsinki 29.10.2021

Ritva Elomaa ps  
Mikko Lundén ps  
Jenna Simula ps  
Ari Koponen ps  
Heikki Autto kok  
Peter Östman kd